

ΔΑΣΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ: ΑΝΤΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΜΥΘΟ ... ΤΟΥ ΡΟΜΠΕΝ ΤΩΝ ΔΑΣΩΝ

Άρθρο του **Γιώργου Πιαγκαλάκη**

Δεν έχουν περάσει δυο εβδομάδες από την ολοκλήρωση της ανάρτησης των δασικών χαρτών στην Κρήτη και εντείνονται οι αντιδράσεις αγροτών, κτηνοτρόφων και γενικότερα χιλιάδων ιδιοκτητών γης που βλέπουν την ιδιοκτησία τους να χαρακτηρίζεται δασική. Η κυβέρνηση υλοποιώντας μνημονιακές πολιτικές προσπαθεί να μας πείσει ότι είναι μια απλή και ανώδυνη διαδικασία που ορίζει χρήσεις γης, προστατεύει τα δάση και δεν κινδυνεύει η περιουσία κανενός ...

Θέλει η κυβέρνηση να προστατεύσει τα δάση;

Μόνο τις νομοθετικές ρυθμίσεις που έχουν ψηφιστεί τον τελευταίο χρόνο - εν μέσω πανδημίας - να μελετήσει κανείς, θα βγάλει το συμπέρασμα πως το περιβάλλον (συνεπώς και τα δάση) αντιμετωπίζεται σαν βαρίδι από το οποίο πρέπει να απαλλαγούμε προκειμένου να διευκολυνθούν οι ... επενδυτές. Ενδεικτικά αναφέρουμε :

- έρευνες και εξορύξεις υδρογονανθράκων σε προστατευόμενες περιοχές
- fast track εγκρίσεις έργων και διευκολύνσεις στους «επενδυτές»,
- δυνατότητα νομιμοποίησης επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε δάση και δασικές εκτάσεις χωρίς άδεια από τη δασική υπηρεσία,
- επιτάχυνση των περιβαλλοντικών αδειοδοτήσεων, περιορισμός του χρόνου έκδοσης των αδειών στις 120 μέρες -ασφυκτικές προθεσμίες για γνωμοδοτήσεις των υπηρεσιών,

- εκχώρηση του ελέγχου των μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε ιδιώτες κτλ..

Κερασάκι στην τούρτα αποτελεί η πρόσφατη ψήφιση με το περίφημο άρθρο 219 του πρόσφατου Νόμου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, των λεγομένων «υπο-περιοχών ήπιας ανάπτυξης» μέσα σε προστατευόμενες περιοχές (εθνικά πάρκα, καταφύγια άγριας ζωής, προστατευόμενα τοπία, περιοχές προστασίας της βιοποικιλότητας κ.λπ.).

Ταυτόχρονα, έχουμε ανεπαρκή πρόληψη, ελλιπή χρηματοδότηση κι οργάνωση των δασικών υπηρεσιών, έλλειψη ενιαίου φορέα δασοπροστασίας.

Για την κυβέρνηση της ΝΔ, προτεραιότητα είναι να ολοκληρώσει την πολιτική εξυπηρέτησης του κεφαλαίου που εφάρμοσαν όλες οι προηγούμενες κυβερνήσεις ΠΑΣΟΚ - ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ την περίοδο των μνημονίων και με την παράδοση του φυσικού περιβάλλοντος, στις ορέξεις της "επιχειρηματικότητας".

Οι δασικοί χάρτες επηρεάζουν το ιδιοκτησιακό;

Έχει ξεκινήσει μια εκστρατεία από κυβέρνηση και αποκεντρωμένη διοίκηση να μας πείσουν ότι «δεν κινδυνεύει η περιουσία κανενός με τους χάρτες» (Γιώργος Αμυράς υφυπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας) ότι «η κυριότητα των εκτάσεων δεν κρίνεται από τους δασικούς χάρτες - Δεν τίθεται θέμα ιδιοκτησίας!» (Μαρία Κοζυράκη, συντονίστρια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, την αρμόδια υπηρεσία που έχει στην ευθύνη της τις δασικές υπηρεσίες).

Στην επίσημη ιστοσελίδα του Ελληνικού κτηματολογίου (που διενεργεί την κατάρτιση του δασικού χάρτη, την ηλεκτρονική ανάρτησή του μέσω διαδικτύου και την υποστήριξη των αναρτήσεων) παρουσιάζονται τα πράγματα ... λίγο διαφορετικά.

Στην ερώτηση γιατί χρειάζεται να ενημερωθεί κάποιος για την ανάρτηση του Δασικού Χάρτη δίνεται η κάτωθι απάντηση:

«Οι εκτάσεις που χαρακτηρίζονται ως δασικές (ή χορτολιβαδικές) εμπίπτουν σε ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας, το οποίο είναι απαραίτητο να γνωρίζετε γιατί επηρεάζει τις χρήσεις γης **αλλά ακόμα και το ιδιοκτησιακό καθεστώς**».

Στην ερώτηση του ποια είναι η σημασία του έργου των δασικών χαρτών, μία από τις απαντήσεις που δίνεται είναι:

«Οι δασικοί χάρτες αποτελούν βασικό εργαλείο για: ... **Την προβολή των εμπραγμάτων δικαιωμάτων του Δημοσίου στα δάση και τις δασικές εκτάσεις**, στο πλαίσιο της σύνταξης του Κτηματολογίου, με στόχο την αξιόπιστη καταγραφή και διασφάλιση της δημόσιας περιουσίας».

Οπότε εάν η περιουσία κάποιου βγει δασική υπάρχει και ισχυρό ενδεχόμενο να χάσει την κυριότητα της έκτασης και να περιέλθει στην ιδιοκτησία του Δημοσίου καθώς για να διεκδικήσει την περιουσία του θα πρέπει να διαθέτει παλιά συμβόλαια (τουλάχιστον πριν το 1940 στην καλύτερη των περιπτώσεων). Αυτό σκοπίμως αποφεύγει να μας το πει η κυβέρνηση.

Η ένσταση είναι εύκολη διαδικασία;

Ο υφυπουργός περιβάλλοντος κος Αμυράς μας λέει: «...αν έχει οποιοδήποτε στοιχείο που να αποδεικνύει ότι το αγροτεμάχιό του δεν είναι δασικό. Από μια φωτογραφία του πατέρα του στο χωράφι μέχρι αεροφωτογραφίες. Και δεν θα πληρώσει τίποτα ... Οι ενστάσεις ξεκινούν 15 μέρες μετά την ανάρτηση των χαρτών. 105 μέρες έχει ο πολίτης στη διάθεσή του για να προβεί σε ένσταση και είναι πολύ εύκολο. Είναι σαν τους χάρτες της Google που απλά βρίσκεις το χωράφι στον χάρτη, το καρφίτσωνεις με το δάχτυλο και βάζεις τη σημείωση ότι δεν είναι δασικό. Δεν χρειάζεται να πάρει κανείς κανέναν τοπογράφο, κανένα μηχανικό, δεν χρειάζεται τίποτα τέτοιο. Και όσοι δεν έχουν ευχέρεια με τους υπολογιστές, μπορούν να καλέσουν τη δασική υπηρεσία στο τηλέφωνο και θα τους κατευθύνουν ή θα κάνουν την υποβολή αντίρρησης για λογαριασμό του πολίτη οι υπάλληλοι».

Είναι τουλάχιστον... ατυχής αυτή η δήλωση ιδιαίτερα από επίσημα κυβερνητικά χείλη. Όντως το να κάνεις αντίρρηση είναι μάλλον εύκολο αν έχεις εξοικείωση με υπολογιστές και χρήση χαρτών, το δύσκολο είναι να την κερδίσεις. **Και για να γίνει αυτό πρέπει κάποιος να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη. Καταρχήν** πληρώνοντας ένα τσουχτερό παράβολο για να κάνει την αντίρρηση, **κατά δεύτερον** να δηλώσει σωστά το ακίνητο του οπότε θα χρειαστεί τοπογραφικό εκτός ...εάν θέλει να κάνει αντίρρηση και για το χωράφι του γείτονα και κατά τρίτον για να επιχειρηματολογήσει για την έκταση του μάλλον δεν θα πεισθεί η επιτροπή από φωτογραφία του πατέρα του στο χωράφι (Απ' όσο θυμάμαι, οι παππούδες και οι πατεράδες μας στα χωράφια δεν έβγαζαν... selfie, άλλες εργασίες έκαναν) αλλά θα χρειαστεί τεχνικές εκθέσεις και φωτοερμηνείες που κοστίζουν. **Οπότε είναι πασιφανές πως όσοι έχουν την οικονομική δυνατότητα θα μπορέσουν να κάνουν και να κερδίσουν τις αντιρρήσεις!** Επίσης σε μια υπηρεσία τραγικά υποστελεχωμένη όπως στο Δασαρχείο, αντιλαμβάνεται κάποιος πως θα μπορέσουν οι υπάλληλοι να κάνουν αντιρρήσεις

για λογαριασμό του πολίτη.

Οι βιομήχανοι δίνουν τον ρυθμό και οι κυβερνήσεις χορεύουν...

«Ο χωρικός σχεδιασμός - στον οποίο περιλαμβάνονται και οι δασικοί χάρτες - είναι καταλύτης για τις επενδύσεις και τη βιομηχανική ανάπτυξη» (από ανακοίνωση του ΣΕΒ στις 24/1/2019).

«για το άρθρο 24 του Συντάγματος : Αντικατάσταση της έννοιας της «αειφορίας» από την έννοια της «βιώσιμης ανάπτυξης», προκειμένου η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος να ασκείται ταυτόχρονα με την υποχρέωση προστασίας του δικαιώματος στην ιδιοκτησία, την οικονομική ελευθερία και την προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων. (Από προτάσεις του ΣΕΒ για ένα Σύνταγμα σύγχρονο και αναπτυξιακό στις 19/12/2018)

Ουσιαστικά η κυβέρνηση αντιστρέφει τον μύθο του Ρομπέν των δασών καθώς αρπάζει από τους φτωχούς και αδύναμους και δίνει στους πλούσιους. Με τους δασικούς χάρτες που εντάσσονται στην συνολική πολιτική της κυβέρνησης, επιδιώκεται μια βίαιη αναδιανομή της γης χιλιάδων μικροϊδιοκτητών, αγροτών, κτηνοτρόφων μέσω του κράτους προς κάθε λογής επιχειρηματικούς ομίλους χάριν της ... ανάπτυξης είτε αυτή θα είναι εξορυκτική, είτε «πράσινη», είτε τουριστική κ.ο.κ. καθώς τέτοιες δυνατότητες δίνει για τις δασικές εκτάσεις η δασική νομοθεσία σήμερα. Σε αυτό αξίζει να προσθέσει κανείς και την απαξίωση της μικρής ιδιοκτησίας λόγω της κατάργησης των παρεκκλίσεων της εκτός σχεδίου δόμησης (Ν. 4759/20) και ταυτόχρονα την πριμοδότηση φαραωνικών τουριστικών εγκαταστάσεων σε εκτός σχεδίου περιοχές. Για την Κρήτη ειδικά σε περιοχές με αγροτική και κτηνοτροφική δραστηριότητα αιώνων είναι πιθανό να δούμε την ... εντατική καλλιέργεια αιολικών πάρκων, φωτοβολταϊκών κτλ.

Αυτή είναι η συνολική εικόνα των δασικών χαρτών και δεν θα πρέπει να μένουμε μόνο σε τυχόν αστοχίες(;) και λάθη(;), (π.χ. δρόμοι αναγνωρισμένοι επαρχιακοί- δημοτικοί, **τμήματα του ΒΟΑΚ**, λιμάνια-προβλήτες, πράξεις χαρακτηρισμού που δεν έχουν περαστεί στον χάρτη, ανταλλάξιμα κ.τ.λ. να είναι εκτάσεις δασικές) που και αυτά με την σειρά τους αναδεικνύουν χρόνια προβλήματα που πηγάζουν από την υποστελέχωση των υπηρεσιών, τις αδυναμίες και τις παραλείψεις (σκόπιμες ή μη) της τοπικής αυτοδιοίκησης και την δαιδαλώδη πολυνομοθεσία.

Αν θέλει η κυβέρνηση πραγματικά να προστατεύσει τα δάση και την μικρομεσαία αγροτιά και κτηνοτροφία, οφείλει να λειτουργήσει διαφορετικά...

- Στρατηγικός στόχος πρέπει να γίνει η προστασία των δασών, η αποκατάσταση των υποβαθμισμένων δασικών οικοσυστημάτων ώστε να γίνουν και πιο ανθεκτικά και να εκπληρώνουν όλες τις οικολογικές - ρυθμιστικές λειτουργίες τους **και όχι** η αντιμετώπιση του δάσους ως εμπόρευμα, εργαλείο οικονομικής ανάπτυξης.

- Στόχος παράλληλα θα πρέπει να είναι η προστασία του μικρομεσαίου αγρότη και του κτηνοτρόφου με παροχές και διευκολύνσεις (ως προς το κόστος παραγωγής, τιμές αγροτικοκτηνοτροφικών προϊόντων κτλ) **και όχι** επιπλέον χαράτσια και αρπαγή γης που οδηγούν στην δραματική συρρίκνωση του.

Στην κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία τα παρακάτω μέτρα:

Άμεση πρόσληψη μόνιμου ειδικού επιστημονικού προσωπικού δασολόγων, νομικών, μηχανικών από το κράτος και τη στελέχωση των δασικών υπηρεσιών, οι οποίοι θα έχουν ως έργο τους την ενημέρωση και την εξυπηρέτηση όσων πολιτών θίγονται και θέλουν να καταθέσουν ένσταση για τους δασικούς χάρτες **δωρεάν**.

Να αυξηθεί σημαντικά το διάστημα υποβολής των αντιρρήσεων, έτσι ώστε να προλάβουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι να ενημερωθούν κατάλληλα και υπεύθυνα.

Να απαγορευτεί με νόμο η αλλαγή χρήσης της παραγωγικής γης, που γίνεται για εξυπηρέτηση μεγάλων επιχειρηματικών συμφερόντων.

Να μην γίνει καμία παρακράτηση ή να τεθεί ζήτημα επιστροφής των αγροτικών επιδοτήσεων που έχουν δοθεί τα τελευταία χρόνια λόγω αμφισβήτησης της αγροτικής γης.

Πραγματική προστασία των δασικών εκτάσεων από τους συνήθεις οικοπεδοφάγους καταπατητές μεγαλοκτηματίες, επενδυτές, κατασκευαστικές εταιρείες και μεγαλοαγρότες και άμεση αναδάσωση των εκτάσεων που έχουν καταστραφεί ή καταπατηθεί.

Ο Γιώργος Πιαγκαλάκης είναι περιφερειακός σύμβουλος με την Ανυπόταχτη Κρήτη